

Μας κρατάει δροσερούς σε εποχές αφόρητης ξηρασίας

Εχει ένα ξεχωριστό φιλοσοφικό και ψυχολογικό θα έλεγα ενδιαφέρον, ο τρόπος με τον οποίον η «αντίδραση» επιλέγει να δώσει το καίριο κτύπημα σε χρονικές περιόδους που το λαϊκό κίνημα δείχνει να φουντώνει και η επικράτησή του φαντάζει αναπότρεπτη.

Τότε επιλέγεται ένα κορυφαίο σύμβολο για να εξοντωθεί με φυσικό θάνατο. Με μια λογική σχεδόν μεταφυσική ελπίζεται ότι το ρεύμα θα αναστραφεί. Πρέπει επίσης να ομολογηθεί πως οι συντεταγμένες δυνάμεις της οπισθοδρόμησης έχουν μια σπάνια ικανότητα επιλογής του αντιπάλου.

Από ένστικτο αυτοσυντήρησης πιθανώς διαλέγουν το πρόσωπο που συμβολίζει απόλυτα όλα όσα φοβούνται. Έτσι θεωρούν ότι εξοντώνοντας τον έναν σβήνουν το όλο, το σύνολο. Στην ουσία πρόκειται μάλλον για ύστατη κίνηση απόγνωσης και πανικού. Ίσως το κύκνειο άσμα των σκοτεινών δυνάμεων να προϋποθέτει νομοτελειακά το φόνο.

Ο Γρηγόρης Λαμπράκης συνόψιζε στη λαϊκή συνείδηση το απόλυτο όραμα της δημοκρατίας και της αλλαγής. Την ελπίδα της αναγέννησης. Τον λαϊκό ήρωα. Όλα λοιπόν λειτούργησαν παραδοσιακά και προδιαγεγραμμένα πριν σαράντα χρόνια. Φιγούρες μοχθηρές, καρικατούρες μυθικές γέννησε η ιστορική συγκυρία που στοιχειώσαν ένα χρόνο μουντό. Παρακρατικοί, χωροφύλακες, βασιλόφρονες, η παλιά εθνικοφροσύνη, έδωσαν το αναγκαίο κτύπημά τους.

Επέλεξαν τον μάγιστρο ήρωα και συντέλεσαν έτσι στην επιτάχυνση της επικράτησης της δημοκρατίας και στο λαϊκό θρίαμβο των εκλογών του 1964. Κατόρθωσαν ακόμα να προσφέρουν στον Γρηγόρη Λαμπράκη την αθανασία. Σαράντα χρόνια τώρα παραμένει θαλερός και αστιγματίστος ο Γρηγόρης Λαμπράκης. Ηγέτης μιας αέναης πορείας προς τα εμπρός.

Σε μια εποχή αποκαθήλωσης των συμβόλων, επιμένει στην αναγκαιότητά τους. Γιατί είναι πολύτιμοι οι ήρωες και τα σύμβολα των αγώνων της δημοκρατίας και της κοινωνικής ανατροπής.

«Εμείς πρέπει να τους φυλάμε –καθώς το θέλει ο Γιάννης Ρίτσος– μήπως καμιάν ώρα οι αντίπαλοι τους ξεθάψουν και τους πάρουν μαζί τους και τότε χωρίς τη δική τους προστασία διπλά θα κινδυνεύαμε». Γιατί η ιστορία πατά στη μνήμη και η μνήμη συντηρεί άφθαρτα τα ιερά πρόσωπα.

«Ενωσα, ήρθε και έσκυψε πάνω από το λίκνο μου, η ίδια η μνήμη γινάμενη παρόν» αντιγράφω από το *Άξιον Εστί* του ποιητή Οδυσσέα Ελύτη.

Παρόν διηγεκές είναι για μας ο Γρηγόρης Λαμπράκης. Και αρκεί η επιβλητική μορφή της ιδεατής ιστορικής συνέχειας, του Μίκη Θεοδωράκη, προέδρου των Λαμπράκηδων, να μας κρατάει δροσερούς σε μια εποχή αφόρητης ξηρασίας. Χάρis στην μοναδική μεταστοιχείωση των στίχων του ποιητή σ' έναν άλλο παράλληλο «μουσικό» λόγο, ο Μίκης Θεοδωράκης μας εμποτίζει ως τα βαθύτερα υποστρώματα της συνειδησής μας.

Γιώργος Πανταγιάς
Πρόεδρος «Πειραιώς Πολιτεία»